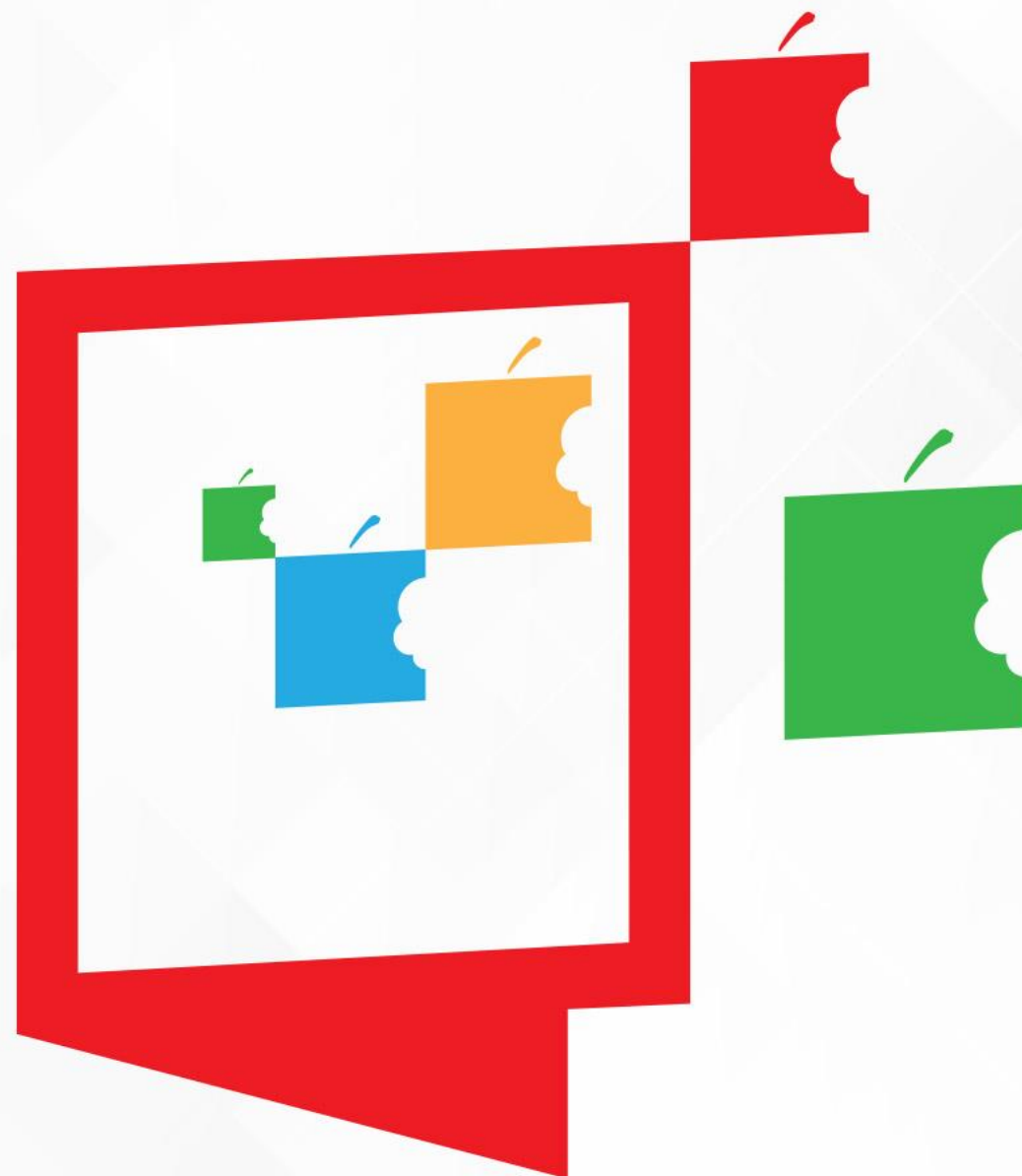

CILJEVI ODRŽIVOG RAZVOJA UJEDINJENIH NARODA I ULOGA VISOKIH UČILIŠTA

dr. sc. Vesna Dodiković-Jurković
Zagreb, 2. srpnja 2020.

agencija za znanost i visoko obrazovanje

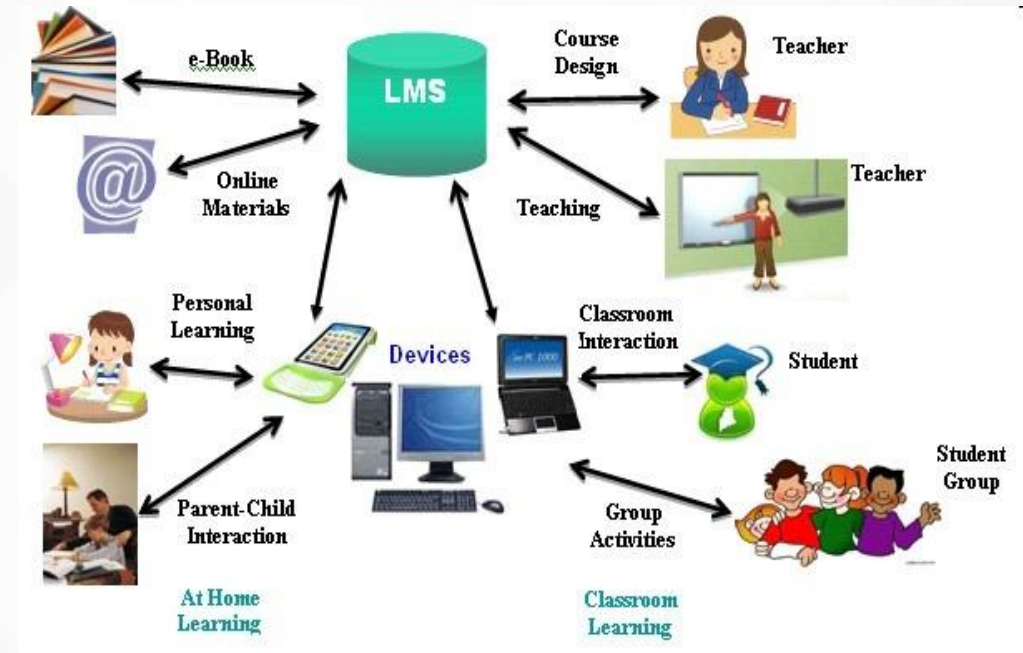
Unapređenje sustava osiguravanja
i unapređenje kvalitete visokog obrazovanja

SADRŽAJ

- Novo strateško razdoblje - novi studijski programi – nove prilike
- Globalne inicijative – program za održivi razvoj
- Ciljevi održivog razvoja – zajednički doprinos

Novi studijski programi

- Novi studijski programi – prilika da odgovorimo na nove potrebe i izazove
- Kakve stručnjake trebamo?
- Što od njih očekujemo?
- Koja su njihova očekivanja?
- Kakav svijet želimo zajedno izgrađivati?
- Koje vrijednosti promoviramo?

Promijeniti svijet – globalne inicijative

- Konferencija UN-a o održivom razvoju, 25.09.2015.
- Usvojen novi program održivog razvoja za 2030. (Agenda 2030)
- Nadovezuju se na 8 milenijskih ciljeva koji su obilježili razdoblje do 2015.
- Zajednička borba protiv siromaštva → proširen djelokrug na područje promjene klime i održive potrošnje
- Promoviranje vrijednosti mira, pravde za sve i inovativnosti
- Ciljevi održivog razvoja su:
  - univerzalni
  - primjenjivi u svim zemljama i zajednicama (bogatim i siromašnim)
  - obuhvaćaju sva područja ljudske djelatnosti
  - svaka država treba uzeti u obzir specifičnosti i prioritetna područja.

Program za održivi razvoj 2030.

- 17 ciljeva održivog razvoja - 169 podciljeva (ambiciozni, transformativni, međusobno povezani)
- Referirati se na uzroke, a ne samo na posljedice
- The Division for Sustainable Development Goals (DSDG)
  - Motivirati različite grupe dionika da se aktivno uključe u realizaciju SDG (COR-a) → stvaranje partnerstva
  - Uključivanje medija
  - Znanstveni, tehnološki i inovacijski Forum za ostvarenje SDG
  - ***Online Sustainable Development Knowledge Platform (follow up praćenje i prezentiranje postignuća)***
  - Voluntary national reviews (VNRs - 2016. godine 22 države; 2017. godine 43 države, 2018. godine 47 država)

'Leaving no one behind'

- Fokus je na ljudima, ostvarenju ljudskih prava
- ***'Leaving no one behind' (LNOB)*** – temeljni princip
- Svatko treba imati mogućnost **ostvariti svoj puni potencijal**
- Zajednički doprinos ostvarenju SDG-a UN-a - **nacionalni timovi**
- Zajednički indikatori – godišnje izvještavanje
- **Nacionalni prioriteti**
- Jesmo li se uključili u ostvarenje SDG?
- Imamo li strategiju? Koji su nam prioriteti?
- **Akcijski planovi** → financiranje, modeli, praksa, suradnja
- **Promovirati aktivnosti** koje doprinose ostvarenju SDG na VU

Zajednički plan za mir i prosperitet ljudi i planeta

1. SDG – Iskorjenjivanje siromaštva

„Pobijediti siromaštvo nije djelo milosrđa, to je čin pravednosti.” Nelson Mandela

- 783 milijuna ljudi živi ispod međunarodne granice siromaštva od 1,90 \$ dnevno
- Omjer radnika u svijetu koji sa svojim obiteljima žive s manje od 1,90 \$ dnevno po osobi značajno se smanjio, u 2000. iznosio je 26,9 % dok je u 2017. iznosio 9,2 %.

Ciljevi:

- do 2030. želi se iskorijeniti ekstremno siromaštvo (svi koji žive s manje od 1,25 USD dnevno)
- osigurati jednaka prava na gospodarske resurse svim muškarcima i ženama, u prvom redu siromašnima i ranjivima
- osigurati pristup osnovnim uslugama, vlasništvu i upravljanju zemljištem
- povećati otpornost ranjivih skupina i smanjiti njihovu izloženost i ranjivost u odnosu na ekstremne klimatske događaje, kao i druge ekonomske, društvene ili ekološke katastrofe.

2. SDG – Iskorijeniti glad

- Omjer **pothranjenih ljudi** diljem svijeta povećao se s 10,6 % u 2015. na 11,0 % u 2016. (**815 milijuna ljudi** diljem svijeta u **2016.**, u odnosu na 777 milijuna u 2015.)
- U 2017. godini - 151 milijuna djece u dobi do 5 godina zaostajalo je u rastu, 51 milijuna je bilo pothranjeno, a 38 milijuna je bilo pretilo.

Ciljevi:

- promijeniti globalni sustav proizvodnje hrane i poljoprivrede
- osigurati pristup dovoljnim količinama sigurne i kvalitetne hrane siromašnima i ranjivim skupinama
- do 2030. udvostručiti poljoprivrednu proizvodnju, produktivnost i prihode malih proizvođača hrane, a posebno žena i obiteljskih poljoprivrednih proizvođača
- povećati razinu ulaganja, uključujući i međunarodnu suradnju, u seosku infrastrukturu, poljoprivredna istraživanja i savjetodavne usluge, razvoj tehnologije i dr.

3. SDG – Briga o očuvanju zdravlja

- Promicati zdrav način života i očuvanje zdravlja tijekom cijelog života.
- Promovirati blagostanje za ljude svih generacija.
- Značajan napredak postignut je u:
  - povećanju očekivanog trajanja života i smanjenju smrtnosti djece i majki
  - boljem pristupu čistoj vodi i higijenskim uvjetima
  - smanjenju broja oboljelih od malarije, tuberkuloze, dječje paralize te širenja HIV-a.

Ciljevi:

- smanjiti na polovicu broj smrtnih slučajeva i povreda u prometnim nesrećama na globalnoj razini do kraja 2020.
- bitno smanjiti broj smrtnih slučajeva i oboljenja uzrokovanih zagađenjem zraka, vode i tla.

4. SDG - OBRAZOVANJE

Osigurati uključivo i pravedno kvalitetno obrazovanje te promovirati mogućnosti cjeloživotnog učenja za sve.

Napredak ostvaren u:

- povećanju pristupa obrazovanju na svim razinama
  - povećanju stope upisa u škole, posebno djevojčica i djevojaka
  - povećanju razine osnovne pismenosti
  - postignuta ravnopravnost djevojčica i dječaka u osnovnom obrazovanju, ali taj je cilj postignut na svim razinama obrazovanja samo u nekim zemljama
-

Ciljevi:

- besplatno i kvalitetno osnovno i srednjoškolsko obrazovanje za sve djevojčice i dječake do 2030.
- kvalitetno fakultetsko obrazovanje za sve žene i muškarce
- povećati broj mladih i odraslih koji imaju relevantne vještine, između ostalog i za bolju zapošljivost te poduzetništvo
- povećati broj stipendija, broj kvalitetnog nastavnog osoblja
- promovirati kulture mira i nenasilja, pripadnosti globalnoj zajednici, poštivanja kulturne raznolikosti i doprinosa kulture održivom razvoju.

5. SDG - Ravnopravnost spolova

Ravnopravnost spolova nije samo temeljno ljudsko pravo, već i nužan temelj za miran, prosperitetan i održiv svijet.

Ciljevi:

- tijekom obrazovanja razvijati svijest o ravnopravnosti spolova
- osigurati jednakost pristupa obrazovanju, zdravstvenoj skrbi i dostojanstvenom radu ženama i djevojkama te njihovoj zastupljenosti u političkim i gospodarskim procesima donošenja odluka
- podupirati mlade ljude u izboru zaposlenja na kojem mogu napredovati u budućnosti, bez obzira na njihov spol
- povećati rodnu zastupljenost na vodećim položajima na radnom mjestu.

Mjera: Ako ste žena, budite svjesna svojih prava i zalažite se za njih.

6. SDG - Čista voda i higijenski uvjeti

Čista voda, dostupna svima, bitno je obilježje svijeta u kojem želimo živjeti.

- 3 od 10 ljudi nema siguran pristup sustavu opskrbe pitkom vodom te 6 od 10 ljudi nema siguran pristup sanitarnim infrastrukturama.
- Približno 70 % ukupne količine vode iz rijeka, jezera i vodonosnika koristi se za navodnjavanje.

Ciljevi:

- univerzalan i jednak pristup sigurnoj i jeftinoj pitkoj vodi za sve
- odgovarajući i jednak pristup sanitarnim i higijenskim uvjetima
- poboljšati učinkovitost korištenja i snabdijevanja vodom (integrirano upravljanje vodnim resursima na svim razinama)
- do kraja 2020. treba zaštititi i obnoviti ekosustave povezane s vodom, uključujući planine, šume, plavna zemljišta, rijeke, izvore i jezera.

7. SDG - Pristupačna i čista energija

Pristup energiji bitan je za sva područja djelovanja, bilo da se radi o radnim mjestima, sigurnosti, klimatskim promjenama, proizvodnji hrane ili povećanju prihoda.

Održiva energija je prilika - ona mijenja živote, gospodarstva i planet.

- Udio obnovljive energije u ukupnoj potrošnji energije dosegao je 17,5 % u 2015.

Ciljevi:

- podržati inicijativu 'Održiva energija za sve'
- osigurati univerzalni pristup suvremenim energetske uslugama
- poboljšati učinkovitost i povećati korištenje obnovljivih izvora (do 2030., udvostručiti globalnu stopu unaprjeđenja energetske učinkovitosti)
- olakšati pristup istraživanju i tehnologiji za čiste energije, uključujući obnovljivu energiju i energetske učinkovitost.

7. SDG - Pristupačna i čista energija

Moguće mjere:

- Koristite žarulje i postavite svoje kućanske aparate na način rada niske potrošnje energije.
- Podržite projekte korištenja solarne energije u školama, kućanstvima i uredima.
- Potražite savjet i smjernice o energetskej učinkovitosti u povijesnim građevinama.

8. SDG - Dostojanstven rad i gospodarski rast

Imati posao na mnogim područjima ne jamči mogućnost bijega iz siromaštva.

- **470 milijuna radnih mjesta** potrebno je na globalnoj razini za nove pristupnike na tržište rada **između 2016. i 2030.**
- **Muškarci zarađuju 12,5 % više od žena** u 40 od 45 zemalja za koje su dostupni podaci.

Ciljevi:

- stvaranje kvalitetnih radnih mjesta ostaje veliki izazov i nakon 2015.
- poticati razvoj gospodarstva bez štete po okoliš
- primijeniti tehnološka unaprjeđenja i inovacije
- fokusirati se na radno intenzivne i visoko profitabilne sektore
- do 2020. značajno smanjiti udio mladih koji nisu zaposleni niti su u procesu školovanja odnosno osposobljavanja.

9. SDG - Industrija, inovacije i infrastruktura

Bez tehnologije i inovacija, neće doći do industrijalizacije, a bez industrijalizacije, neće doći do razvoja.

- Osnovna infrastruktura poput prometnica, informacijskih i komunikacijskih kanala, kanalizacija, dovoda električne energije i vode i dalje je rijetka u mnogim zemljama u razvoju.

Ciljevi:

- razviti kvalitetnu, pouzdanu, održivu i prilagodljivu infrastrukturu
- podržati razvoj domaće tehnologije, istraživanje i inovacije u zemljama u razvoju
- povećati pristup informacijskim i komunikacijskim tehnologijama do 2020., uključujući univerzalni i jeftin pristup Internetu u najnerazvijenijim zemljama.

10. SDG - Smanjenje nejednakosti

Međunarodna zajednica je napravila značajne korake prema izlasku ljudi iz siromaštva.

- Gospodarski rast nije dostatan za smanjenje siromaštva.

Ciljevi:

- osnažiti i promovirati socijalnu, ekonomsku i političku uključenost svih, bez obzira na starost, spol, invalidnost, rasu, etničku pripadnost, porijeklo, religiju ili ekonomski ili neki drugi status te osigurati jednake mogućnosti i smanjiti nejednakosti u ishodu
- nadzor globalnih financijskih tržišta i institucija uz praćenje provedbe propisa
- strane investicije u državama u kojima postoji najveća potreba
- dobro vođene migracijske politike.

Mjera: Naučiti poštivati sve ljude pa tako i one koji imaju drukčiji pristup nego vi.

11. SDG - Održivi gradovi i održive zajednice

Gradovi su rasadište ideja, središta trgovine, kulture, znanosti, produktivnosti, društvenog razvoja i još mnogo toga. 5 milijardi ljudi živjet će u gradovima do 2030.

- Svjetski gradovi zauzimaju samo 3 % zemljine površine, ali su odgovorni za 60-80 % potrošnje energije i 75 % emisije ugljičnog dioksida.

Ciljevi:

- osigurati pristup adekvatnom, sigurnom i jeftinom smještaju i osnovnim uslugama; pristupačnim i održivim transportnim sustavima
- unaprijediti uključivu i održivu urbanizaciju (održivo planiranje i upravljanje naseljima)
- zaštititi svjetsku kulturnu i prirodnu baštinu
- zaštita od elementarnih nepogoda
- smanjiti negativan utjecaj gradova na okoliš, s posebnom pažnjom na kvalitetu zraka i gospodarenje otpadom na lokalnoj i drugim razinama.

Mjera: koristiti javni prijevoz, gradske bicikle i druge vrste ekološki prihvatljivog javnog prijevoza.

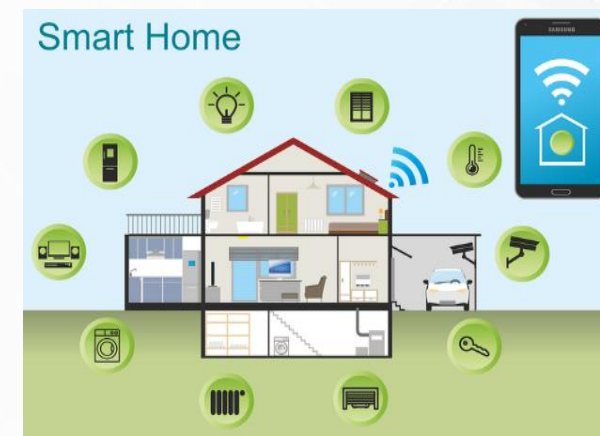

12. SDG – Odgovorna potrošnja i proizvodnja

Promicanje djelotvornosti u korištenju resursa i energetske učinkovitosti, održive infrastrukture i pružanja pristupa osnovnim uslugama, zelenih i dostojanstvenih radnih mjesta i bolje kvalitete života za sve.

Ciljevi:

- "s manje raditi više i bolje,,
- poticati sustavni pristup i suradnju između aktera koji djeluju u lancu opskrbe, od proizvođača do krajnjeg potrošača
- podizati svijest i obrazovanje o održivoj potrošnji i načinu života
- učinkovito koristiti prirodne resurse
- bacanje hrane po glavi stanovnika smanjiti barem za polovicu na razini maloprodaje i potrošača
- održivo gospodariti otpadom (uključujući kemikalije)

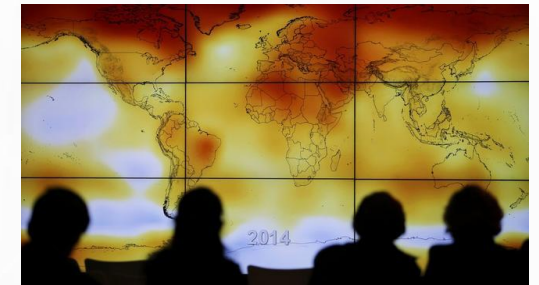

13. SDG – Odgovor na klimatske promjene

Klimatske promjene utječu na sve zemlje, na svim kontinentima. Negativno utječu na nacionalne ekonomije i na živote ljudi stvarajući već danas dodatne troškove ljudima, zajednicama i državama koji će u budućnosti biti još veći.

Klimatske promjene su globalni izazov koji ne poznaje nacionalne granice. Emisije na jednom mjestu utječu na ljude u širem okruženju.

Ciljevi:

- rješavanje klimatskih promjena u skladu s globalnim sporazumom, Pariz 2015.
- provoditi dogovorene mjere
- unaprijediti obrazovanje
- podići razinu svijesti, kao i ljudske i institucionalne kapacitete za ublažavanje i smanjivanje utjecaja klimatskih promjena.

14. SDG - Život ispod vode

Svjetski oceani - njihova temperatura, kemijski sastav, struje i život u njima – vrlo su bitni za globalne sustave koji čine Zemlju pogodnom za život ljudi. Pažljivo upravljanje ovim bitnim globalnim resursom ključno je za održivu budućnost.

- Oceani apsorbiraju oko 30 % ugljičnog dioksida kojeg proizvode ljudska bića, ublažujući učinke globalnog zatopljenja.

Ciljevi:

- do kraja 2025. trebali bismo spriječiti i značajno smanjiti sve vrste zagađivanja morskih resursa, a posebno one aktivnosti koje dolaze s kopna
- do kraja 2020. trebalo bi osigurati održivo upravljanje morskim i obalnim ekosustavima
- djelotvorno regulirati ulov ribe i okončati prekomjerni ribolov, kao i destruktivne ribarske prakse.

15. SDG - Život na kopnu

Šume pokrivaju 30,7 % površine Zemlje, a osim što su izvor hrane i skloništa, šume su ključne za borbu protiv klimatskih promjena, očuvanje biološke raznolikosti te domove autohtonog stanovništva.

- Godišnje se izgubi 13 milijuna hektara šuma.

Ciljevi:

- do kraja 2020. godine planira se zaustaviti krčenje šuma, obnoviti uništene šume i znatno povećati pošumljavanje na globalnoj razini
- poduzeti aktivnosti na smanjivanju degradacije prirodnih staništa, zaustaviti gubitak biološke raznolikosti
- do kraja 2020. zaštititi ugrožene vrste i spriječiti njihovo izumiranje
- boriti se protiv krivolova i trgovine zaštićenim vrstama.

Mjere: kompostirati, reciklirati papir

16. SDG - Mir, pravda i snažne institucije

16

Treba promovirati vladavinu prava na nacionalnoj i međunarodnoj razini te svima osigurati jednak pristup pravdi.

Ciljevi:

- do kraja 2030. značajno treba smanjiti nezakonite tijekomove novca i oružja i boriti se protiv svih oblika organiziranog kriminala
- treba značajno smanjiti korupciju i podmićivanje u svim njihovim pojavnim oblicima
- razviti djelotvorne, odgovorne i transparentne institucije na svim razinama
- osigurati odgovorno, uključivo, participativno i reprezentativno donošenje odluka na svim razinama, javni pristup informacijama i zaštitu osnovnih prava
- smanjiti sve oblike nasilja i s njima povezane stope smrtnih slučajeva, okončati zloupotrebu i eksploataciju djece, sve oblike nasilja i torture te trgovinu djecom.

17. SDG - Partnerstvo za ciljeve

Uspješan program održivog razvoja zahtijeva partnerstva između vlada, poslovnog sektora i civilnog društva. Ova uključiva partnerstva satkana na načelima i vrijednostima, zajedničkoj viziji i zajedničkim ciljevima koji stavljaju ljude i planet u središte, potrebna su na globalnoj, regionalnoj, nacionalnoj i lokalnoj razini.

Ciljevi:

- mobilizirati dodatna financijska sredstva iz višestrukih izvora za potrebe zemalja u razvoju
- dugoročna ulaganja potrebna su u kritičnim sektorima
- treba unaprijediti suradnju Sjever–Jug, Jug–Jug te regionalnu i međunarodnu suradnju u području znanosti, tehnologije i inovacija
- unaprijediti globalnu makroekonomsku stabilnost, između ostalog i kroz koordinaciju politika za potrebe održivog razvoja.

Hvala na pozornosti!

kvaliteta@azvo.hr

